

Міністерство культури, молоді та спорту України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 2
від «04» березня 2020 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«РИТМОПЛАСТИКА»
елементарного підрівня початкової мистецької освіти**

**Київ
2020**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Ритмопластика» елементарного підрівня початкової мистецької освіти. Київ, 2020. 19 с.

Укладачі:

А. В. Калиновська – голова предметно-циклової комісії естрадно-циркових дисциплін Комунального закладу «Дніпропетровський коледж культури і мистецтв» Дніпропетровської обласної ради», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

М. В. Ободовська – завідувач навчально-методичного кабінету, викладач ОПП «Народні інструменти» Комунального закладу «Дніпропетровський коледж культури і мистецтв» Дніпропетровської обласної ради», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; голова асоціації баяністів та акордеоністів Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської музичної спілки;

І. В. Приходько – викладач предметно-циклової комісії естрадно-циркових дисциплін, спеціаліст першої категорії, викладач дисциплін «Спеціалізація за жанрами», Комунального закладу «Дніпропетровський коледж культури і мистецтв» Дніпропетровської обласної ради»;

О. О. Горова – викладач предметно-циклової комісії естрадно-циркових дисциплін, спеціаліст першої категорії, викладач дисциплін «Спеціалізація за жанрами» та «Основи хореографії та пластритміки», комунального закладу «Дніпропетровський коледж культури і мистецтв» Дніпропетровської обласної ради»;

Я. Р. Чепя – викладач циркового мистецтва Дніпропетровський комунальний позашкільний навчальний заклад «Дитячо-юнацький центр художньої та технічної творчості» Дніпропетровської міської ради, відмінник освіти, керівник студії циркового мистецтва «Оба-на».

Рецензенти:

О. В. Плешакова – старший викладач спортивного клубу Київського національного університету культури і мистецтв, Президент Федерації черліденгу України CFU, заслужений тренер України, суддя міжнародної категорії, заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України;

М. В. Крипчук – доцент кафедри сценічного мистецтва Луганської державної академії культури і мистецтв, доцент кафедри режисури естради та масових свят Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат мистецтвознавства.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Мета та завдання нормативного змісту типової навчальної програми навчальної дисципліни «Ритмопластика»	4
2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	5
3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу	6
4. Нормативний зміст, обсяг навчальної дисципліни та результати навчання	7
5. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю	16
6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання	17

ВСТУП

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Ритмопластика» (далі – типова навчальна програма) містить мету, загальний нормативний зміст, обсяг, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня з циркового мистецтва.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми дає можливість здобувачам освіти застосовувати набуті в процесі навчання компетентності, визначені типовою освітньою програмою з циркового мистецтва, у своєму повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненим видом мистецтва на середньому (базовому) підрівні початкової мистецької освіти.

Типова навчальна програма орієнтована на здобуття початкової мистецької освіти елементарного підрівня з циркового мистецтва здобувачами освіти (учнями) мистецьких закладах (музичних школах, школах мистецтв), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом.

Типова навчальна програма розрахована на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), а також може бути реалізована у навчанні осіб старшого віку, які не мають початкових компетентностей циркового мистецтва, формування яких передбачено цією типовою навчальною програмою. У разі навчання осіб старших за 6-7 років, строк навчання для опанування змісту типової навчальної програми може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, його можливостей, темпу опанування ним/нею нормативного змісту для досягнення результатів навчання, передбачених для четвертого року здобуття освіти на елементарному підрівні. У цьому випадку виклад навчального матеріалу ущільнюється шляхом відведення меншої кількості годин на той чи інший модуль.

Навчальна дисципліна «**Ритмопластика**» є початковим рівнем опанування основ циркового мистецтва для подальшого формування та розвитку індивідуальних творчих здібностей через хореографічну та музично-ритмічну підготовку: музично-ритмічну координацію; досягнення точності та узгодженості рухів, синхронності, артистичності та виразності; вироблення єдиного стилю під час танцювальних елементів (класичного, народно-сценічного та сучасного танців, а також пантоміми).

Типова навчальна програма є основою для розроблення викладачами *робочої навчальної програми* з навчальної дисципліни «**Ритмопластика**», в якій конкретизується: тематика; послідовність викладу навчального матеріалу; комплекс художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів; заходи поточного контролю та обсяг годин на опанування учнем/ученицею змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей та можливостей.

1. Мета та завдання нормативного змісту типової навчальної програми навчальної дисципліни «Ритмопластика»

Мета опанування нормативного змісту типової навчальної програми полягає у виявленні та розвитку творчих здібностей учнів; прищепленні основних навичок слухати й відчувати музику, передавати її характер, настроїв та образний зміст у простих танцювальних, музично-ритмічних, імітаційних рухах та їх комбінаціях; розвитку почуття ритму, музичного слуху та естетичного смаку; застосуванні засобів пластичної та музичної виразності; формуванні навичок синхронного групового виконавства та яскравого відображення характеру в циркових номерах під час створення художнього образу.

Опанування типової навчальної програми сприяє розвитку в учнів образного мислення, набуттю ним/нею сценічного виконавського досвіду в процесі активної мистецької діяльності (мистецько-виконавської практики).

Вивчення навчальної дисципліни «**Ритмопластика**» розкриває великі можливості для фізичного розвитку кожного/кожної учня/учениці; допомагає виробленню стійкої правильної постави, зміцненню і розвитку різних груп м'язів; формує почуття внутрішньої свободи та впевненості в собі; сприяє розвитку вміння правильно і красиво рухатися під музику.

Реалізація змісту навчання передбачає виконання таких **завдань**:

у когнітивній (пізнавальній) сфері – формування знань, вмінь і навичок чіткого технічного виконання пластичних рухів, елементів хореографії та слухання музики; розвиток рухових здібностей і умінь (ритмічності, точності, синхронності, координації рухів, гнучкості й пластичності); збагачення рухового досвіду за рахунок різноманітних видів рухів (стрибків, танцювальних кроків, розтяжки тощо); застосовування отриманих навичок відтворення характерних рис образу під час постановки концертних номерів; усвідомлення необхідності дотримання загальної дисципліни, виконання правил техніки безпеки;

у ціннісно-мотиваційній сфері – розвиток морально-комунікативних якостей (цілеспрямованість, зібраність, працездатність, відчуття такту) та здатності до творчого самовираження за допомогою здобутих знань; заохочення бажання до навчання і самореалізації за межами мистецької школи, а також працювати в колективі;

в емоційній сфері – розвиток естетичних почуттів та емоційно-чуттєвих якостей особистості, позитивних рис характеру; створення умов для емоційно-пластичної розкутості під час постановки циркових номерів;

у психомоторній сфері – формування здатності до концентрації уваги; розвиток вміння орієнтуватися в просторі; опанування навичок копіювати і повторювати рухи; досягнення точності виконання практичних завдань у синхронній роботі та дотримання рекомендацій щодо них (дослухатися порад і зауважень викладача).

Зміст типової навчальної програми спрямований на:

формування творчих здібностей учнів у процесі оволодіння ритмопластикою;

ознайомлення з різноманітними видами рухів циркового та хореографічного мистецтва;

розвиток фізичних здібностей за допомогою спеціальних вправ (біг, нескладні нахили, повороти і стрибки, оберти, крокування та елементи пантоміми);

оволодіння навичками виконання танцювальних та пластичних рухів (позиції рук та ніг тощо), що виражають та підкреслюють характер музичного твору;

формування навичок поєднання елементів танцювальних рухів з почерговим виконанням елементів акробатики та гімнастики;

усвідомлення необхідності дотримання загальної дисципліни, виконання правил техніки безпеки;

формування навичок сценічної культури та поведінки під час концертного публічного виступу.

Сучасний виконавський рівень циркового мистецтва потребує всебічної підготовки, тому навчальна дисципліна «**Ритмопластика**» разом з навчальною дисципліною «**Основи циркового мистецтва**» є підґрунтям для постановки циркового номера, що надає можливість сформувати, розвинути та продемонструвати виконавські навички в жанрах циркового мистецтва: акробатики, жонглювання, еквілібристики, партерної та повітряної гімнастики, оригінальних жанрів (клоунада, ілюзія тощо).

2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Освітній процес у межах типової навчальної програми здійснюється у формі *групових навчальних занять (уроків)*, заходів поточного та підсумкового контролю. Під час проведення навчальних занять застосовуються

такі методи навчання:

мовний (лекція, пояснення, бесіда, розповідь);
наочний (показ, демонстрація емоційно-мімічних навичок, спостереження);
практичний (відпрацьовування окремих вправ та елементів);
психолого-педагогічний (педагогічне спостереження, контрастне чергування психофізичних навантажень);
емоційний (підбір асоціацій-образів, художні враження);
інтегрований.

Вибір форм і методів навчання викладач визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у типовій навчальній програмі.

Типовою навчальною програмою передбачені щорічно до 6 резервних годин, які використовуються викладачем для реалізації індивідуального підходу та забезпечення кожного/кожної учня/учениці можливістю опанувати нормативний зміст навчальної дисципліни в індивідуальному темпі.

У разі досягнення учнями результатів навчання в межах часу, передбаченого для опанування навчальних модулів, викладач може за рахунок резервного часу планувати інші форми роботи, зокрема, відвідування культурно-мистецьких заходів, інших мистецьких акцій (концертів, конкурсів, вистав, виставок тощо), пов'язаних зі змістом мистецької освіти, передбаченим типовою навчальною програмою.

Викладач має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі), педагогічну ініціативу та розроблення власного/власної (авторського/авторської) методу / прийому / методики з описом педагогічної проблеми та оригінальних шляхів її вирішення.

3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

Для результативного проведення занять з навчальної дисципліни «Ритмопластика» відповідні приміщення (хореографічна зала, обладнані класи/спеціалізовані аудиторії), мають бути забезпечені необхідним набором **основних** технічних засобів і знаряддя: гімнастичними лавами, спеціальними стійками, стільцями тощо; кімнатами для переодягання, гігієнічними кімнатами з душовими кабінками. Обов'язковою умовою є наявність у залі музичного інструмента (фортепіано, баян тощо) або медіапрогравача для відтворення музичного матеріалу для постановки, відпрацювання концертного номеру або концертної програми та інших ресурсів згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами).

Репетиційна (хореографічна) зала має бути просторою з відповідною висотою стелі з вмонтованими дзеркалами, добре освітленою та легко

привітровою. Підлога хореографічної зали повинна бути дерев'яна, без щілин і застругів, мати рівну, горизонтальну й неслизьку поверхню.

Додатково рекомендовано технічне оснащення: ноутбук (комп'ютер) для використання програм, що урізноманітнюють освітній процес.

4. Нормативний зміст, обсяг навчальної дисципліни та результати навчання

У перші роки навчання учні вивчають найпростіші пластичні елементи та опановують музично-ритмічні навички: ритмічність, музичність та емоційність, оволодіння якими надає можливість перейти до наступного рівня.

Напрями підготовки учнів включають різноманітний комплекс вправ, що допомагають учню/учениці вільно орієнтуватись та пересуватись в просторі за окремими вказівками викладача, розвивати ритмічність рухів, пластику та вестибулярний апарат.

Важливим компонентом занять з ритмопластики є музичний супровід, який повинен відповідати змісту навчальних завдань та розвитку в учнів ритмічності та музичного смаку.

Типова навчальна програма **першого року навчання** складена з урахуванням віку та психофізичних можливостей учнів та включає вивчення елементів класичного танцю та пантоміми.

Розподіл змісту за модулями першого року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Елементарні музично-ритмічні навички.	<i>Теорія.</i> Ознайомлення з технікою безпеки, правилами загальної поведінки та гігієнічними нормами. Поняття «музичний рахунок», «інтервал», «такт», «просторові точки залу», «проста імпровізація» та «малюнки руху». <i>Ритмічність.</i> Вправи з дотриманням темпу та ритму музики: плескання в долоні в темп (ритм) музики; крокування під музичний супровід (елементарні танцювальні кроки,	16	Знає правила загальної поведінки в тренувальній залі, дотримується техніки безпеки та гігієнічних норм. Знає поняття «музичний рахунок» та «інтервал» та застосовує їх на практиці. Ознайомлений зі сценічним простором та точками залу. Знає та розуміє поняття «такт» та «малюнки руху». Відчуває та відтворює малюнок руху (лінія, діагональ, коло). Вміє ритмічно рухатись та виконувати окремі прості вправи під музику в різних темпах: плескання в долоні, крокування на пальцях, з високо піднятими

	<p>марш; крокування на пальцях, крок з підніманням ноги); легкий біг з підняттям ніг назад; стрибки на місці; стрибки з рухами по колу; прості оберти в різні боки на місті та в русі по колу. <i>Музикальність та емоційність.</i> Відображення характеру музичного матеріалу. Проста імпровізація під музику.</p>		<p>колінами; легкий біг з підняттям ніг назад.</p> <p>Виконує стрибки на місці, стрибки з рухами по колу, прості оберти в різні боки на місці та в русі по колу.</p> <p>Виконує прості рухи, намагаючись імпровізувати та відобразити характер музики.</p>
<p>Навчальний модуль 2 Музично-ритмічні навички: прості перебудови за танцювальним малюнком, ускладнення танцювальних кроків, прості танцювальні комбінації, групові вправи на синхронність.</p>	<p><i>Теорія.</i> Музичний інтервал. Вивчення термінів танцювальної лексики. <i>Ритмічність.</i> Танцювальний малюнок: прості перебудови під час виконання групових вправ (перебудова з кола в шеренгу, діагональ). Відпрацювання музично-ритмічних навичок: дотримання у вправах темпу та ритму музики під час зміни ритмічного малюнка під марш по колу. Ускладнення танцювальних кроків. Різні види крокування під музичний супровід. <i>Музикальність та емоційність.</i> Імпровізація під музику; відображення характеру музичного супроводу Синхронність під час виконання вправ. Комбінування ритмічних малюнків</p>	<p>19</p>	<p>Вміє витримувати під час виконання прав музичні інтервали.</p> <p>Орієнтується в сценічному просторі відносно восьми танцювальних точок.</p> <p>Знає та демонструє прості перебудови за танцювальним малюнком.</p> <p>Використовує танцювальні терміни під час виконання танцювальних вправ у роботі над постановкою циркового номера.</p> <p>Вміє ритмічно рухатись, крокуючи під музику та демонструє різні види крокування в різних темпах: плескання в долоні, крокування на пальцях, з високо піднятими колінами, стрибки з рухами по колу, прості оберти в різні боки під час руху.</p> <p>Намагається відобразити характер музики, імпровізує, виявляє відповідні емоції.</p> <p>Дотримується синхронності під час виконання групових танцювальних рухів.</p> <p>Впевнено та емоційно виконує прості танцювальні рухи (галоп,</p>

		<p>підскоки, легкий біг із підняттям ніг назад, приставний крок, оберти та стрибки).</p> <p>Виявляє особисті творчі здібності й артистизм під час виконання простих пластично-ритмічних рухів.</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)

Очікувані результати учнів наприкінці першого року навчання:

розуміє необхідність дотримання загальної дисципліни, виконання правил техніки безпеки, дотримання гігієнічних норм;

демонструє ритмічність, емоційність, точність виконання, вміння дослуховуватись до характеру музичного матеріалу;

дотримується темпу та ритму музичного матеріалу під час виконання вправ та рухів;

знає та розуміє поняття: «музичний рахунок», «інтервал», «такт», «просторові точки залу», «проста імпровізація» та «малюнки руху».

орієнтується в сценічному просторі відносно восьми танцювальних точок;

вміє ритмічно рухатись та виконувати прості пластичні вправи під музику;

на елементарному рівні відтворює власні емоції в пластичних рухах під відповідний музичний супровід;

виявляє творчі здібності та елементарні навички імпровізації під час виконання простих мімічних і танцювальних етюдів, а також творчих завдань.

Розподіл змісту за модулями другого року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Продовження роботи над музично-ритмічними навичками: вправи біля балетного станка для розвитку пластичності та відчуття ритму. Елементи акторської майстерності в танцювальній імпровізації.</p>	<p><i>Закріплення вмінь та навичок, першого року навчання.</i> Ускладнення завдань на ритмічність з урахуванням індивідуальних здібностей; вправи біля балетного станку (позиції ніг та рук). <i>Музикальність та емоційність.</i> Танцювальні комбінації; пластично-мімічні етюди. Імпровізація під</p>	16	<p>Демонструє вміння та навички, отримані раніше.</p> <p>Вміє ритмічно рухатись, демонструє різні види крокування в різних темпах.</p> <p>Знає та виконує позиції та положення рук. Виконує позиції ніг біля станку (I; II; V позиції). Виконує прості хореографічні вправи: (повороти, нахили голови та корпусу, Plie, Battement tendu).</p> <p>Знає та використовує</p>

	<p>музику; відображення характеру музичного супроводу з елементами акторської гри; відпрацьовування синхронності під час виконання вправ у групі. Сценічний рух як основа пластичної культури актора: баланс, координація, швидкість, інерція.</p>		<p>танцювальні терміни під час виконання танцювальних вправ у цирковому номері.</p> <p>Використовує танцювальні рухи та елементи циркової гімнастики під час побудови танцювальних малюнків.</p> <p>Відображає під час імпровізації характер музики через пластично-танцювальні рухи з відповідним ступенем емоційності.</p> <p>Відтворює найпростіші емоційні мімічні образи (радість, образа, гнів, розпач) та пластичні вправи (сходинки, мотузка, стіна).</p> <p>Дотримується синхронності під час виконання групових танцювальних рухів.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Продовження роботи над музично- ритмічними навичками: вправи біля балетного станка та на середині зали для розвитку пластичності та відчуття ритму. Основи акторських навичок в танцювальній імпровізації.</p>	<p><i>Закріплення набутих знань, умінь та навичок.</i> Ускладнення завдань на ритмічність відповідно до індивідуальних здібностей; вправи біля балетного станку та на середині зали (позиції ніг та рук). <i>Музикальність та емоційність.</i> Ускладнені танцювальні вправи і комбінації; пантомічні етюди з урахуванням уяви та фантазії. Імпровізація під музику; відображення характеру музичного супроводу з елементами акторської гри; відпрацьовування синхронності під час</p>	19	<p>Демонструє вміння та навички, отримані раніше.</p> <p>Відтворює прості звукові ритмічні малюнки на слух через танцювальні та акробатично-гімнастичні рухи.</p> <p>Розуміє значення темпоритму та синхронності під час виконання хореографічних та пластичних рухів.</p> <p>Виконує положення та позиції рук і ніг, стоячи біля балетного станка.</p> <p>Виконує прості хореографічні вправи на середині зали.</p> <p>Виконує танцювальні рухи у групових вправах та концертних номерах, дотримуючись заданого малюнку.</p> <p>Виконує колективно-порядкові вправи сценічного руху:</p>

	<p>виконання вправ у групі. Сценічний рух як засіб вирішення акторських завдань.</p>	<p>ходіння по діагоналі, з підскоком; танцювальні кроки.</p> <p>Використовує танцювальні рухи під час самостійної роботи, додаючи елементи циркової гімнастики та акробатики.</p> <p>Відображає під час імпровізації характер музики через пластично-танцювальні рухи (з відповідним ступенем емоційності).</p> <p>Відтворює найпростіші емоційні мімічні образи (радість, образа, гнів, розпач) та пластичні вправи (сходінки, мотузка, стіна) з додаванням жестикуляції для більшої виразності.</p> <p>Дотримується синхронності під час виконання групових танцювальних рухів для створення простих сценічних образів.</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)

Очікувані результати учнів наприкінці другого року навчання:

виконує правила техніки безпеки, дотримується загальної дисципліни та гігієнічних норм;

демонструє навички ритмічності, емоційності, вміння відтворювати характер музичного матеріалу;

демонструє знання необхідних танцювальних термінів та понять;

виконує початкові вправи біля станку та на середині зали;

вміє ритмічно рухатись та виконувати прості пластичні вправи під музику;

вміє поєднувати танцювальні рухи з елементами циркової гімнастики;

відтворює власні емоції у пластичних рухах відповідно до характеру музичного супроводу;

передає художні образи в синхронній роботі під час виконання простих пластичних етюдів;

виявляє елементарні навички імпровізації під час виконання простих мімічних і пластичних етюдів, а також інших творчих завдань;

вміє аналізувати свою роботу в залі, виправляє вчасно помилки та дослухається до порад і зауважень викладача.

Розподіл змісту за модулями третього року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин	Результати навчання
<p>Начальний модуль 1. Відпрацювання музично-ритмічних навичок. Використання танцювальних рухів та елементів у групових циркових номерах. Сценічний рух та імпровізація.</p>	<p><i>Закріплення вмінь та навичок другого року навчання.</i> Продовження роботи біля станку та на середині зали. «Рівні» у танцювальних рухах. Базові елементи пантомімічних пластичних композицій, мімічних етюдів. Танцювальні елементи для підкреслення образу в пластично-мімічних етюдах. Відпрацьовування синхронності під час виконання вправ у групі. Акторські уява, фантазія та емоційність – основні компоненти імпровізації під час створення циркового образу.</p>	<p align="center">16</p>	<p>Демонструє вміння та навички, набуті за два роки навчання.</p> <p>Виконує вправи біля станку та на середині зали.</p> <p>Використовує танцювальні «рівні» (стоячи на ногах, на колінах, навприсядки) під час підготовки концертного циркового номера.</p> <p>Володіє базовими елементами пантомімічних пластичних композицій, мімічних етюдів.</p> <p>Вміє поєднувати танцювальні елементи з елементами акробатики або гімнастики для підкреслення образу.</p> <p>Синхронно виконує танцювальні рухи в групових номерах.</p> <p>Виконує пластично-мімічні етюди на передання пластики, характеру, поведінки людей і тварин в різних ситуаціях та емоційних станах (з додаванням жестикуляції, під музичний супровід). Імпровізує та використовує засоби акторської майстерності під час постановки групового циркового виступу.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Відпрацювання музично-ритмічних навичок. Застосування танцювальних рухів та елементів у групових циркових номерах з реквізитом.</p>	<p><i>Закріплення знань, вмінь та навичок, отриманих раніше.</i> Продовження роботи біля станку та на середині зали (з реквізитом). Правила роботи зі сценічним реквізитом: техніка безпеки. Сценічні і пластичні</p>	<p align="center">19</p>	<p>Демонструє знання, вміння та навички, набуті раніше.</p> <p>Вміє утримувати тіло у відповідному положенні, стоячи на середині зали.</p> <p>Виконує вправи класичної хореографії (біля станку).</p> <p>Знає та дотримується правил</p>

<p>Сценічний рух та імпровізація. Творчі завдання.</p>	<p>рухи з реквізитом. Танцювальні елементи та позування для підкреслення образу в пластично-мімічних етюдах. Почергове виконання танцювальних рухів та елементів акробатики й гімнастики. Відпрацьовування синхронності під час виконання вправ у групі. Застосування елементів акторської майстерності та танцювальних рухів в імпровізації з цирковим реквізитом під час виконання творчих завдань.</p>		<p>роботи з реквізитом. Демонструє навички підбору реквізиту. Виконує танцювальні рухи з почерговим використанням циркових трюків з реквізитом. Складає та виконує танцювальні елементи/позування відповідно до змісту, художнім образом, характером циркової композиції з використанням реквізиту в тематичних циркових номерах. Дотримується синхронності під час виконання групових танцювальних рухів для створення простих сценічних образів.</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)	

Очікувані результати учнів наприкінці третього року навчання:

дотримується правил загальної дисципліни, техніки безпеки та гігієнічних норм;

володіє термінологією та спеціальними поняттями з основ хореографії, про пластику руху та ритмічність;

відтворює програмний матеріал технічно вірно без залишкового емоційного та фізичного напруження;

виконує вправи біля станку та на середині зали;

знає особливості танцювальних рухів та позування в поєднанні з елементами циркової гімнастики й акробатики та вміє використовувати реквізит;

вміє концентрувати увагу на виконанні та відпрацюванні окремих елементів концертного циркового номера;

відтворює власні емоції у пластичних рухах відповідно до музичного супроводу;

демонструє синхронність під час танцювально-пластичних етюдів;

демонструє навички імпровізації під час виконання мімічних і пластичних етюдів та творчих завдань.

застосовує навички імпровізації в комбінаціях, що включають у себе почергове виконання танцювальних рухів, елементів акробатики та гімнастики з використанням циркового реквізиту;

вміє ритмічно, емоційно яскраво виконувати елементи позування та танцювальні рухи, що становлять базову техніку для третього року навчання;

вміє аналізувати свою роботу в залі, виправляє помилки та дослухається до порад і зауважень викладача.

Розподіл змісту за модулями четвертого року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Робота над ускладненими танцювально-пластичними елементами. Сценічний рух та імпровізація як елементи постановочного процесу в концертній виконавській діяльності.</p>	<p>Ускладнення вмінь та навичок, отриманих раніше. Ознайомлення зі стилями сучасної хореографії на елементарному рівні. Використання хореографічних елементів під час створення циркових трюкових композицій. Танцювальні елементи та позування в постановочній роботі із реквізитом. Імпровізація як засіб розвитку емоційності (виконання пластично-танцювальних етюдів). Елементи акторської майстерності, пантоміма та цирковий реквізит в імпровізації. Виконання творчих танцювальних та імпровізаційних завдань для постановки концертного/циркового номеру.</p>	<p>16</p>	<p>Демонструє знання, вміння та навички, набуті раніше. Вміє утримувати тіло в позуванні (за завданням викладача), балансуючи на середині зали. Виконує координаційні вправи на переміщення в просторі та підготовчі вправи для розвитку пластики рухів тіла. Виконує танцювальні рухи, пристосовуючи їх до будь-якого циркового жанру (за завданням викладача). Вміє складати танцювально-акробатичні комбінації з використанням позування у тематичних циркових номерах з реквізитом. Використовує жестикуляцію та позування для відображення характеру музичного матеріалу під час постановки циркового номера. Демонструє вміння імпровізувати під час створення циркових трюкових комбінацій, що включають почергове виконання елементів акробатики та гімнастики. Виконує синхронні танцювальні завдання в групі та спеціальні завдання з пантоміми. Виконує трюкову частину реквізитного циркового номера, поєднуючи її з танцювальними рухами. Вміє виконувати танцювальні фрагменти циркового номера в різних варіантах. Виступає з окремим (індивідуальним) цирковим номером або в групі.</p>

<p>Навчальний модуль 2. Танцювальні уміння та навички в постановочних завданнях (трюкові композиції на задану тему та з реквізитом). Імпровізація та творчі завдання. Концертна діяльність.</p>	<p>Поглиблення знань, ускладнення вмінь та навичок, отриманих раніше. Створення трюкових композицій на задану тему. Використання танцювальних елементів та позування під час постановки циркового номера з реквізитом. Імпровізація як засіб розвитку уяви та фантазії, пошук нових танцювальних та пластичних рухів, елементи акторської майстерності, пантоміма. Виконання творчих завдань.</p>	<p>19</p>	<p>Вміє відтворити хореографічні композиції з використанням елементів різних стилів сучасної хореографії (за завданням викладача). Виконує координаційні вправи на переміщення в просторі та прості рухи ізоляції окремих частин тіла; а також спеціальні завдання з позування та пантоміми. Вміє через танцювальні рухи представити реквізит як декоративний елемент, що розкриває та підкреслює характер циркового образу. Виконує мімічні та пластичні вправи під музичний супровід з додаванням характерності образу (відтворює теми заданих образів під керівництвом викладача). Вміє імпровізувати під час виконання трюкового елемента. Спілкується із майстрами циркового мистецтва, використовуючи фахову термінологію. Виступає з окремим (індивідуальним) цирковим номером. Вміє виправляти елементарні технічні помилки, дослухаючись до рекомендацій викладача; не губиться під час публічного мистецького виступу.</p>
<p>Всього годин:</p>		<p>35 (з них резервні – 6)</p>	

Очікувані результати учнів на кінець четвертого року навчання:

- володіє фаховою термінологією та спеціальними поняттями;
- відтворює навчальний матеріал технічно вірно без залишкового емоційного та фізичного напруження;
- ритмічно та синхронно рухається, виконує танцювальні вправи під музику;
- відтворює власні емоції в пластичних рухах під відповідний музичний супровід;
- передає художні образи в синхронній роботі під час виконання танцювально-пластичних етюдів;

імпровізує під час виконання творчих завдань у постановочній роботі циркового номера будь-якого жанру, застосовуючи елементи пластики та хореографії;

застосовує навички пластичної та музичної виразності під час виступу з індивідуальним концертним номером або в групі;

вміє концентрувати увагу на виконанні та відпрацюванні окремих елементів концертного/циркового виступу;

демонструє вміння аналізувати та виправляти власні помилки, дослухається до порад і зауважень викладача.

5. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль є оцінюванням прогресу учня/учениці, що дає змогу викладачеві відповідним чином адаптувати освітній процес. Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особистісний розвиток дитини, хід опановування нею компетентностей типової освітньої програми та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію.

Поточний контроль досягнення учнями результатів навчання здійснюється переважно у формі робочих переглядів танцювально-пластичних етюдів, їх обговорення та публічного демонстрування в класі. *Рекомендована кількість заходів поточного контролю збігається з кількістю навчальних модулів.*

Рекомендованими формами поточного контролю досягнень учнів є:

контрольний урок наприкінці модуля (демонстрування/перегляд засвоєних вмінь та навичок у вправах/трюках/етюдах/номерах);

відкриті заняття/показ для батьків та/або спеціалістів не менше одного разу на рік;

участь у масових мистецьких заходах і концертах школи, району, міста;

участь у конкурсах і фестивалях різного рівня тощо.

Навчальні досягнення учня/учениці першого-другого років навчання підлягають **вербальному** оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

«має значні успіхи» – високий рівень;

«демонструє помітний прогрес» – достатній рівень;

«досягає результату за допомогою викладача» – середній рівень;

«ще потребує уваги і допомоги» – початковий рівень.

На третьому-четвертому роках навчання як вербально, так і **в балах** (за 12-ти бальною системою) оцінюються досягнення учнів.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

початковий (1-3 бали);

середній (4-6 бали);

достатній (7-9 балів);

високий (10-12 балів).

Оцінювання знань дозволяє констатувати якість засвоєння учнем/ученицею навчального матеріалу; з'ясувати динаміку успішності

й ступінь виконання елементів циркових жанрів, надати можливість виявити проблемні ділянки в роботі; фіксувати вдалі методи та прийоми навчання; аналізувати та коригувати зміст навчання відповідно до здібностей кожного/кожної учня/учениці; відзначати будь-який успіх та стимулювати бажання вчитися.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід (перевідний іспит) відбувається наприкінці кожного навчального року і проводиться у вигляді творчого перегляду (концертних номерів) учнів у школі.

Підсумковий контроль результатів опанування типової навчальної програми «Ритмопластика» за елементарним підрівнем здійснюється у формі групового заняття та індивідуальних показів (творчі імпровізаційні завдання викладача та обов'язкові вправи), що складаються з вивчених елементів за весь період навчання.

Наприкінці четвертого року навчання проводиться підсумковий контроль за освітніми компонентами: «Ритмопластика», «Основи циркового мистецтва» та «Постановка циркового номера – у формі *комплексного іспиту* – концертного виступу.

Під час *комплексного іспиту* оцінюються всі компоненти навчального матеріалу: техніка виконання, точність відтворення танцювальних елементів, виконання вправ з належною емоційністю, ступінь засвоєння техніки на рівні свого віку з урахуванням індивідуальних можливостей кожного/кожної учня/учениці, синхронність, пластичність, ритмічність та артистизм, поєднання образу та музики, вміння органічно існувати на сцені, презентувати себе, як виконавця та спілкуватися з глядачами.

6. Критерії оцінювання рівня досягнення навчання результатів

Для здійснення оцінювання рекомендовано використовувати *Свідоцтво досягнень учнів*, що надає батькам і учню/учениці зрозумілий та структурований зворотний зв'язок про його/її навчальний поступ, набуття компетентностей під час навчального року. Нижче наведено рекомендований зразок *Свідоцтва досягнень* з навчальної дисципліни «Ритмопластика» (для першого-другого років навчання).

Свідоцтво досягнень
з навчальної дисципліни «Ритмопластика»
(приклад для 1-2 років навчання)

Характеристика особистих досягнень учня/учениці освіти	має значні успіхи	демонструє помітний прогрес	досягає результату за допомогою викладача	потребує подальшого вдосконалення
Активно, старанно працює на уроці.				
Дотримується правил поведінки та техніки безпеки під час уроку, гри, відпочинку.				
Знає та використовує фахову термінологію.				
Демонструє навички ритмічності та емоційності.				
Поєднує танцювальні рухи з елементами циркової гімнастики.				
Уміє відтворювати характер музичного матеріалу за допомогою засобів пластичної та музичної виразності.				
Виправляє вчасно помилки та дослухається до порад і зауважень викладача.				
Передає прості художні образи в синхронній роботі під час виконання танцювально-пластичних етюдів				
Виявляє елементарні навички імпровізації під час виконання мімічних і пластичних етюдів (творчих завдань).				
Співпрацює в колективі з іншими учнями.				
Бере участь у мистецьких заходах.*				
Знає правила поведінки під час мистецьких заходів.				

**Заповнюється в 2 семестрі.*

На *третьому-четвертому роках навчання графа оцінювання досягнень* у рекомендованому зразку *Свідоцтва досягнень* доповнюється визначенням балів за 12-ти бальною шкалою.

Свідоцтво досягнень
з навчальної дисципліни «Ритмопластика»
(приклад для 3-4 років навчання)

Характеристика особистих досягнень учня/учениці освіти	має значні успіхи, 10-12 балів	демонструє помітний прогрес, 7-9 балів	досягає результату за допомогою викладача, 4-6 балів	потребує подальшого вдосконалення, 1-3 балів
Активно, старанно працює на уроці.				
Дотримується правил поведінки та техніки безпеки під час уроку, гри, відпочинку.				
Знає та використовує фахову термінологію.				
Демонструє навички ритмічності та емоційності.				
Поєднує танцювальні рухи з елементами циркової гімнастики.				
Уміє відтворювати характер музичного матеріалу за допомогою засобів пластичної та музичної виразності.				
Виправляє вчасно помилки та дослухається до порад і зауважень викладача.				
Передає художні образи в синхронній роботі під час виконання різноманітних танцювально-пластичних етюдів.				
Виявляє навички імпровізації під час виконання мімічних і пластичних етюдів (творчих завдань).				
Співпрацює в колективі з іншими учнями.				
Бере участь у мистецьких заходах.*				
Знає правила поведінки під час мистецьких заходів.				

**Заповнюється в 2 семестрі.*

Оцінювання на завершальному році опанування типової навчальної програми передбачає зіставлення досягнень учня/учениці з конкретними очікуваними результатами навчання – підсумковими вимогами випускного класу, визначеними типовою освітньою програмою.